

KPN inbreng hoorzitting Tijdelijke wet informatieverstrekking RIVM i.v.m. COVID-19

Als het RIVM, het kabinet en het parlement tot de conclusie komen dat telecomlocatiegegevens nodig zijn voor een effectieve bestrijding van het COVID-19 virus dan heeft KPN de volgende aandachtspunten:

- De bescherming van de privacy van onze klanten is voor KPN van zeer groot belang. De gevraagde berekening zal KPN dan ook alleen maken om te voldoen aan deze wet. De betreffende gegevens zullen voor geen enkel ander doeleinde gebruikt worden of anderszins beschikbaar worden gemaakt.
- De voorgestelde wettekst en de tweede nota van wijziging bevestigen dat de in artikel 14.7 lid 2 gevraagde 'afgeleide herkomst' berekening door telecomproviders moeten worden gemaakt. Er worden dus geen bronbestanden gedeeld met het CBS. Alleen zo kan KPN waarborgen dat privacygevoelige informatie niet onnodig wordt verstrekt of gedeeld.
- In de tweede nota van wijziging wordt verduidelijkt dat voor de gevraagde berekening alleen gebruikt gemaakt mag worden van gegevens als een telefoon actief verbinding maakt met het netwerk. In de begeleidende brief wordt terecht aangegeven dat het dus uitsluitend gaat om gegevens die providers nu ook bewaren voor doeleinden genoemd in artikel 11.5 van de telecommunicatiewet (facturering). Door deze dataminimalisatie komt privacy van klanten zo min mogelijk in het geding en is het voor klanten duidelijk welke data als bron worden gebruikt voor de berekening die geleverd zal moeten worden aan het CBS.

Inleiding

Voor KPN is de privacy van onze klanten van het grootste belang. Het vertrouwen dat onze klanten hebben in onze dienst, het veilig en vertrouwelijk overbrengen van communicatie, staat aan de basis van ons bestaansrecht. KPN heeft sinds het uitbreken van het COVID-virus aangegeven graag te helpen bij de bestrijding hiervan. Dit hebben we onder meer gedaan door onze klanten te voorzien van extra connectiviteit waar dat nodig was toen heel Nederland thuis kwam te werken. Ook hebben we leerlingen die thuis geen internet hadden voorzien van connectiviteit zodat ze online lessen kunnen volgen. Binnen de kaders van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) en de sectorspecifieke regels in de Telecommunicatiewet (hierna: Tw) zijn we ook bereid locatiedata te delen mocht dit noodzakelijk worden geacht voor de bestrijding van het COVID-virus. Daarbij moet de privacy van onze klanten uiteraard worden gewaarborgd.

De centrale vraag die moet worden beantwoord is of de inzet van telecomlocatiegegevens voldoende bijdraagt aan de bestrijding van het COVID-virus om de voorgestelde wetswijziging door te voeren en de extra bewerking die wordt gevraagd te maken. Dat oordeel is aan uw Kamer.

De Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) heeft aangegeven dat telecomlocatiegegevens die voor de bestrijding worden gevraagd niet als anoniem kunnen worden gezien en daarom binnen de huidige kaders van de wet niet mogen worden gedeeld.¹ Als het RIVM, het kabinet en het parlement tot de conclusie komen dat telecomlocatiegegevens nodig zijn voor een effectieve bestrijding van dit virus dan biedt het wetsvoorstel dat nu voorligt, inclusief de tweede nota van wijziging, voldoende waarborgen om de inbreuk op de privacy van onze klanten tot een minimum te beperken.

Praktijk en privacy

Zowel voor de bescherming van de privacy als voor de praktische uitwerking van de voorgestelde wet is het belangrijk dat de gevraagde locatiegegevens aansluiten bij data die telecomproviders ook nu al bewaren in het kader van hun dienstverlening. Er hoeven dan immers geen nieuwe gegevens te worden verzameld. In het kader van de normale bedrijfsvoering creëert KPN gegevens om geleverde diensten te kunnen factureren, ook wel aangeduid als de factureringsdatabase.² KPN slaat deze gegevens een aantal maanden op om te kunnen factureren en voor de afhandeling van facturatieklachten. Deze verwerking is ook beschreven in ons privacy statement, en onze klanten weten daarvan.

¹ <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/ap-beoordeelt-tijdelijke-wet-telecomdata-op-waarborgen-privacy>

² De technische term voor deze gegevens is Call Detail Records (CDRs). In de Telecommunicatiewet wordt gesproken over 'verkeersgegevens'. Deze CDRs worden alleen gecreëerd bij bellen, sms of bij gebruik van data als een bepaalde hoeveelheid data wordt bereikt. Het verversen van appjes op de achtergrond, als het eindapparaat niet actief wordt gebruikt, wordt hier niet in opgeslagen.

In de eerste nota van wijziging (25 juni 2020) staat terecht dat wanneer een telefoon in een bepaald uur niet actief contact heeft gemaakt met het netwerk er voor dat uur geen factureringsgegevens worden geregistreerd. Op grond van het huidige voorstel zullen wij die gegevens dus ook niet alsnog gaan verzamelen.

Het wetsvoorstel verlangt dat KPN vervolgens uit de factureringsgegevens een 'afgeleide herkomst' berekent.³ Dat doen we nu uiteraard niet - dit wordt na inwerkingtreding van de wet een nieuwe bewerking. De basis waarop deze nieuwe bewerking plaatsvindt, gegevens uit de factureringsdatabase, is echter niet nieuw. De tweede nota van wijziging (2 oktober 2020) geeft in het nieuwe lid 7 (artikel 14.7 lid 7) aan dat de aanbieder de berekening van de afgeleide herkomst direct na het delen van deze berekening met het CBS moet verwijderen. Dat draagt naar onze mening bij aan de bescherming van de privacy van onze klanten. Het lijkt ons onwaarschijnlijk dat gegevens die aan het CBS zijn verstrekt nog kunnen worden herleid tot individuele gebruikers. Overigens geeft KPN in haar privacy statement ook al aan gegevens van onze klanten niet te verkopen.⁴

Wettelijk kader

Telecomproviders vallen naast de AVG ook onder de striktere e-Privacyrichtlijn die is geïmplementeerd in de Tw. Toepassingen als Google Maps of Facebook movements trends vallen alleen onder de AVG en locatiegegevens van die diensten hebben daarom louter een verwerkingsgrondslag nodig onder de AVG, zoals bijvoorbeeld een gerechtvaardigd belang. Hierdoor is de verwerking van dergelijke gegevens juridisch sneller toegestaan dan het gebruik van telecomlocatiegegevens, die extra zijn gereguleerd onder de Tw. Voor telecomdata is in artikel 11.5 Tw als hoofdregel neergelegd dat alleen anonieme gegevens zonder nadere grondslag mogen worden verwerkt en gedeeld met derden. De AP oordeelt op basis van *Opinion 05/2014 on Anonymisation Techniques*⁵ dat telecomdata niet anoniem zijn zolang er een bronbestand is, waardoor er altijd de mogelijkheid van (indirecte) herleidbaarheid bestaat. Telecomlocatiedata kunnen door de specificatie in de Tw en de uitleg van de AP dus alleen anoniem worden gedeeld als bronbestanden worden verwijderd. Aangezien bij KPN het bronbestand enige maanden bewaard moet blijven voor facturering en navraag c.q. klachten daarover mogen de daarvan afgeleide gegevens op grond van de thans geldende wetgeving gedurende die tijd dus niet worden gedeeld. Ook is er in de huidige Tw geen grondslag om locatiegegevens te verwerken tot een afgeleide herkomst van een telefoon.⁶ Mochten telecomlocatiegegevens nodig worden geacht in het tegengaan van de verspreiding van het COVID-virus, dan moet daarvoor dus een nieuwe wettelijke basis worden gecreëerd – hetgeen met het huidige wetsvoorstel gebeurt. KPN is ermee bekend dat toezichthouders in andere Europese landen geen bezwaar hebben gemaakt tegen het delen van geaggregeerde gegevens en dat meerdere providers in het buitenland gegevens met de Europese Commissie delen. KPN kan echter niet anders dan de interpretatie van de Nederlandse toezichthouder volgen.

Conclusie

Indien uw Kamer concludeert dat telecomlocatiegegevens nodig zijn in de bestrijding van het COVID-virus dan zal KPN daar op grond van het nu voorliggende voorstel voor wet (inclusief de tweede nota van wijziging) aan mee kunnen werken. Deze nieuwe wettelijke basis is daarvoor echter ook echt nodig – de huidige wettelijke regeling is – indachtig de interpretatie van het AP – ontoereikend. In de tweede nota van wijziging is verduidelijkt dat louter gebruik wordt gemaakt van gegevens uit de factureringsdatabase. Hierdoor wordt de impact op de privacy van onze klanten tot een minimum beperkt.

³ Tijdelijke wet informatieverstrekking RIVM i.v.m. COVID-19, Artikel 14.7 lid 2.

⁴ www.kpn.com/privacy

⁵ ARTICLE 29 DATA PROTECTION WORKING PARTY, Opinion 05/2014 on Anonymisation Techniques, 0829/14/EN WP216.

⁶ In de voorliggende wettekst wordt dit aangemerkt met de term 'mobiel eindapparaat'.